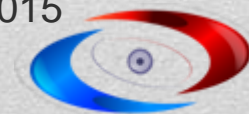

Право на одговор и исправка - обврски и права на медиумите

Јавен состанок на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги - 23.03.2015

Презентира: м-р Емилија Петреска-Камењарова

Право на одговор и исправка -

Што е тоа?

- Механизам за заштита во рацете на физичките и правните лица во случај кога медиумите ги повредиле нивните права или интереси;
- Начин медиумите да бидат повикани на одговорност кога (случајно или намерно) не ги почитувале професионалните новинарски принципи;
- Можност за вонсудско решавање на случаите кога медиум навлегол во нечија приватност (а притоа не станува збор за ситуација кога јавниот интерес е поважен), односно објавени се невистини или неточности и нанесена е штета на нечиј углед или достоинство.

Право на одговор и исправка - Каде е пропишано?

- Закон за граѓанска одговорност за клевета и навреда (наведено во член 14),
  - Закон за медиуми (детално обработено во членовите од 15 до 26),
* * * * *
  - Директивата за аудиовизуелни медиумски услуги (ЕУ, член 28),
  - Препорака за заштита на малолетниците, човековото достоинство и правото на одговор во врска со конкурентноста на европската индустрија на аудиовизуелни и он-лајн информациски услуги (ЕУ, 2006),
  - Конвенција за прекугранична телевизија (СоЕ, член 8),
  - Резолуција за правото на одговор (СоЕ, 1974),
  - Препорака за правото на одговор во новото медиумско опкружување (СоЕ, 2004),
  - Ставови на Артикл 19, итн.
-

План за популаризирање на правото на одговор и исправка

- Експертска мисија посветена на клеветата и навредата (СоЕ и РМ институции, 13-14.10.2014)

ПОВОД

ПРЕПОРАКИ

Пречесто покренување на скапиот судски механизам

Подигање на свеста кај граѓаните

Наместо суд - исправка и одговор

Здруженијата на новинари - олеснувачи

АВМУ - насоки и укажувања

АВМУ - Кодекс со минимум стандарди за информациите кои ги објавуваат медиумите?

Позиција на АВМУ

- * Кодекс за стандарди – саморегуалциски акти (поддршка од АВМУ),
- * Не е надлежна за спроведување на Законот за граѓанска одговорност за клевета и навреда,
- * Ограничена надлежност за Закон за медиуми (член 27)

Меѓутоа, надлежна е за:

- * Заштитата на интересите на граѓаните во областа на аудио и аудиовизуелните медиумски услуги, и
- * Промоција на медиумската писменост.

План за популаризирање на правото на одговор и исправка

План за популаризирање на правото на одговор и исправка

ЧЕТИРИ АКТИВНОСТИ -

- * **„ОДГОВОР И ИСПРАВКА – КОЈ, КОГА И КАКО?“** – Посебен дел од веб страницата на АВМУ каде граѓаните и правните лица ќе се информираат за законските одредби;
  - * **„КАКО ДО ОДГОВОР И ИСПРАВКА?“** – Објавување инфо за веб-бот во најмалку два дневни весника (на македонски и на албански јазик);
  - * **„ОБЈАВУВАЊЕ ОДГОВОР И ИСПРАВКА - УЛОГАТА НА МЕДИУМИТЕ“** – АВМУ, на јавен состанок ќе ги потсети медиумите за нивните обврски и права при објавување исправка и одговор;
  - * **„КОНТИНУИРАНА СОРАБОТКА“** - со здруженијата на новинари, саморегулаторното тело за етика во медиумите и со други тела.
-

Правила за исправка и одговор

Секое физичко или правно лице има право да бара од издавач на медиум или од одговорен уредник , без надомест да се објави -

Исправка на неточните податоци во информација објавена во медиум.

Одговор на објавена информација ако лицето е поврзано со наведените факти или има легитимен интерес.

Се исправаат погрешни и неточни податоци, може да се изнесат и факти и околности со кои се побиваат или битно се дополнуваат наводите во објавената информација.

Суштински се негираат или битно се надополнуваат спорните наводи за фактите и податоците во објавената информација.

Правила за барањето за исправка и одговор

Текст или порака од иста природа и со иста должина, како и објавената информација.

Во рок од 30 дена од денот на објавувањето на информацијата.

Не смее да биде несразмерно подолга од информацијата/делот на кој се однесува.

Во писмена форма.

Точно да се наведе која информација/податок се исправа/на што се одговара.

Барањето - образложено потпишано од подносителот, со сите потребни податоци за подносителот, заедно со неговата адреса.

Обврски за објавување исправка и одговор

- * Во рок од два дена од доставувањето на барањето (при избори - во првата следна програма од ист вид веднаш по примањето),
  - * Се чита во истата програма и термин или во ист вид програма со исто ниво на гледаност или слушаност,
  - * Без измени и дополнувања, не смее да се коментира или одговара кога се објавува,
  - * Не смее да се измени ниту да се објави меѓу реакции на гледачите или слушателите без согласност на подносителот.
-

Објавување одговор

Важат истите правила како и за исправката

Без промена или дополнување (само правописни грешки).

Одговорниот уредник има право преходно да побара скратување.

Може да се одбие објавување ако инфо. е дел од веродостоен извештај од јавни седници на државни органи и судови.

Може да се одбие ако има нешто очигледно неточно или со сигурност непогодно за докажување.

Ако одговорниот уредник смета дека само нешто е неточно или непогодно за докажување, не смее да одбие да објави одговор без претходно да го повика подносителот за да ги из земе од одговорот.

Исправка може да не се објави ако

- * Не се однесува на информацијата на која се повикува лицето,
- * Не содржи податоци во врска со наводите во информацијата,
- * Спротивна е на со закон заштитените интереси на трети лица,
- * Барањето за објава на исправката не е потпишано од подносителот или од овластеното лице на државно тело или правно лице,
- * Несразмерно е поголема, освен ако се однесува на клевета или на информација со навредлива содржина,
- * Напишана е на јазик кој не е идентичен со оној на објавената информација,
- * Ако се работи за научна или уметничка критика, освен ако се исправаат неточни податоци, навредливи и тенденциозни наводи,
- * Веќе е побарана исправка/одговор на истата содржина или тече спор поради не објавување на исправката,
- * Издавачот на медиум веќе сам објавил исправка на објавената информација,
- * Барањето е поднесено по истекот на 30 дена од објавувањето,
- * Содржи навреда или клевета.
- * Одговорниот уредник мора писмено да го извести барателот за причината за необјавување, во рок од два дена.

Обврски за снимка

- * РД е должен на заинтересирано лице (на негов трошок) да му достави копија од објавена информација во рок од 3 дена од прием на барање.
  - * Копијата е за лична употреба и не смее да се објавува без согласноста на медиумот освен во судска постапка.
  - * Ако РД нема копија – ја објавил информацијата.
  - * Снимката се чува (ако стигнала писмена најава за исправка/одговор во рок од 8 дена), додека се објави исправка/одговор т.е. додека заврши судскиот случај или истечат законски пропишаните рокови за остварување на правото.
-

Други правила

За починат, исправка бараат децата, посвоените деца, брачните другари, родителите, посвоителите, браќата/сестрите или правни лица, ако информацијата се однесува на дејноста на покојникот во врска со тоа правно лице.

Ако е објавено дека против некого е поднесена кривична пријава, истражна или кривична постапка, може во рок од три месеци по отфрлање на кривичната пријава, прекинување на истражната или кривичната постапка или донесување ослободителна правосилна пресуда, да бара од одговорниот уредник да ја објави информацијата за тоа. Важат исти правила.

Ако РД престанал да постои, подносителот може да бара објавување (на трошок на издавач) во друг медиум сличен по гледаност/слушаност.

Ако по поднесување тужба биде сменет одговорниот уредник, тужителот има право да го тужи новиот уредник, без согласност од претходниот или од новиот уредник.

Судска заштита

Ако исправка/одговор не се објави, може да се покрене тужба против одговорниот уредник пред надлежниот суд во рок од 30 дена од истекот на рокот за објавување на исправката, односно од денот кога исправката не била објавена или била објавена на начин кој не е во согласност со овој закон.

Судската постапка е итна.

Кога објавува исправка врз основа на правосилна судска пресуда, одговорниот уредник е должен тоа да го наведе и да ја цитира изречената пресуда.

Глоба - од 1.500 до 3.000 € за правното лице и од 500 до 1.000 € за одговорното лице.

БЛАГОДАРАМ
